

Příloha 1 - Otázky k polostrukturovanému rozhovoru s učiteli

1. Věk, délka praxe

2. Základní aspekty distančního vzdělávání

- Jakou formou organizujete distanční vzdělávání (off-line/on-line vzdělávání, konkrétní podoba)?
- Na jaké předměty kladete důraz?
- Musel/a jste upravovat některé dokumenty (např. tematické plány)?
- Mají žáci přesně vymezený čas, v němž musí úkoly plnit?
- Zabere Vám příprava na hodinu distanční výuky více času než příprava na klasickou prezenční hodinu?
- Jakým způsobem žáky hodnotíte/jak jim dáváte zpětnou vazbu?
- Daří se Vám individuální přístup k žákům? V čem je to náročnější?
- Jak probíhá vzdělávání žáků s překážkami v učení?

3. Pozitiva a negativa distančního vzdělávání

- Co pozitivního podle Vás distanční vzdělávání přineslo?
- Co Vám naopak nejvíce chybí?

Příloha 2 – Otázky k polostrukturovanému rozhovoru s ředitelem školy

1. Věk, délka praxe

2. Základní aspekty distančního vzdělávání

- Jakou formou je organizována distanční výuka na 1. stupni ZŠ u Vás na škole?
- Máte přehled, jak která třída pracuje? Mají učitelé možnost metodické podpory?
- Jak probíhá výuka žáků, kteří nemají materiální zázemí k on-line výuce?
- Jaké předměty se vyučují? Jsou nějaké předměty, na které je kladen větší důraz? Co výuka esteticko-výchovných předmětů?
- Muselo dojít k úpravě některých závazných dokumentů (např. tematických plánů apod)?
- Myslíte, že distanční výuka je časově náročnější než klasická prezenční? Pro učitele/žáka/rodiče?
- Jak se změnila Vaše práce z pozice ředitele školy v době distančního vzdělávání?
- Jakým způsobem dávají učitelé žákům zpětnou vazbu/hodnotí žáky v distančním vzdělávání?
- Daří se v rámci distančního vzdělávání zachovat individuální přístup k žákům? V čem je to náročnější?
- Jak v době distančního vzdělávání probíhá vzdělávání žáků s překážkami v učení?

3. Pozitiva a negativa distančního vzdělávání

- Co pozitivního podle Vás distanční vzdělávání přineslo?
- Co Vám naopak nejvíce chybí?

Příloha 3 – Otázky k polostrukturovanému rozhovoru se školním speciálním pedagogem

1. Věk, délka praxe

2. Základní aspekty distančního vzdělávání

- Jak v současné době vypadá náplň Vaší práce?
- Měnila se nějak v době uzavření škol?
- Podporujete žáky s překážkami v učení například online? Jakým způsobem s nimi vedete např. předměty speciálně pedagogické péče apod?
- Jak v době distančního vzdělávání probíhá spolupráce s PPP/SPC?
- Jste v kontaktu s učiteli?
- Konzultujete společně přístup k žákům s překážkami v učení?
- Radí se s Vámi učitelé ohledně organizace distančního vzdělávání?
- V čem je náročnější individuální přístup k žákovi v distančním vzdělávání?

3. Pozitiva a negativa distančního vzdělávání

- Co pozitivního podle Vás distanční vzdělání přineslo?
- Co Vám na distančním vzdělávání nejvíce chybí?

Příloha 4 – Dotazník pro učitele

Dobrý den,

jsem studentkou 5. ročníku oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ na Pedagogické fakultě UK. Chtěla bych Vás touto cestou požádat o vyplnění dotazníku k mé diplomové práci, která se týká distančního vzdělávání na 1. stupni ZŠ. Dotazník obsahuje s jednou výjimkou pouze uzavřené otázky, jeho vyplnění by tak nemělo zabrat více než 10 minut. Budu Vám moc vděčná!

Děkuji a přeji mnoho sil v tomto nelehkém období.

Barbora Jindrová

Jaký ročník žáků aktuální vyučujete?

- 1. třídu
- 2. třídu
- 3. třídu
- 4. třídu
- 5. třídu

Jakým způsobem žákům zadáváte práci v době distančního vzdělávání? (můžete zaškrtnout více možností)

- Žákům práci zadávám v rámci online hodin.
- Práci zadávám skrze online prostředí (např. Google Classroom).
- Práci zasílám prostřednictvím e-mailu.
- Práci žákům posílám prostřednictvím telefonu/skrze WhatsApp.
- Práci žákům posílám fyzicky skrze schránku u školy.
- Jiné

Myslíte, že Vám zabere příprava na distanční výuku více času než příprava na běžnou, prezenční výuku?

- Ano, na distanční výuku se připravuji déle.
- Ne, příprava na distanční výuku mi zabere méně času.
- Doba přípravy pro obě formy vzdělávání je srovnatelná.

Vedete s žáky online hodiny? Pokud ano, s jakým účelem? (můžete vybrat více možných odpovědí)

- Ano, online hodiny využívám k vysvětlení nového učiva.
- Ano, v online hodinách žákům zadávám práci.
- Ano, online hodiny využívám ke společnému setkání třídy, nahrazují např. ranní kruh.
- Ne, online hodiny s žáky nevedu.
- Jiné

Pokud jste na předchozí otázku odpověděl "ano", jak často s žáky online hodiny vedete?

Pokud online hodiny nevedete, otázku přeskočte.

- Každý den minimálně 2 online hodiny
- Každý den 1 hodinu online
- 3-4 online hodiny týdně
- 1-2 online hodiny týdně
- Jiné

Mají žáci přesně vymezený čas, v němž musí úkoly plnit?

- Ano, máme pevně dohodnutý čas odevzdání jednotlivých úkolů.
- Ano, máme dohodnutý čas odevzdání, ale pokud se žák omluví, může úkol dodat později.
- Ne, žáci mohou odesílat úkoly tak, jak jsou hotovi.
- Jiné

Hodnotíte (známkou/procentem/slovním hodnocením) všechny zadané práce žáků?

- Hodnotím veškeré úlohy, které žákům zadám.
- Hodnotím jen vybrané úlohy (např. jednu denně).
- Ne, hodnotím pouze zadávané úlohy k ověření učiva (souhrnné testy apod).
- Jiné

Jaká pozitiva nacházíte na distančním vzdělávání? Můžete vybrat více možností.

- Zdokonalil/la jsem se v IT dovednostech.
- Distanční vzdělávání mě donutilo zamyslet se nad mými postupy, reflektovat je a hledat ještě efektivnější postupy.
- Myslím, že distanční vzdělávání by mohlo vést ke zlepšení kvality českého školství (např. k úpravám závazných dokumentů, protřídění/pozměnění závazného učiva apod).

- Díky distančnímu vzdělávání se škola ještě více otevřela rodičům.
- Distanční výuka vede žáky k větší odpovědnosti za svou práci.
- Díky distanční výuce se žáci učí lépe organizovat si svou práci.
- Mohu trávit více času s rodinou.
- Jiné

Jaká negativa nacházíte na distančním vzdělávání? Můžete vybrat více možností.

- Chybí mi kontakt s dětmi.
- Chybí mi kontakt s kolegy.
- Nejsem spokojen se svou výukou tolik, jako v době klasické prezenční výuky.
- Mám méně nápadů, jak žákům zpestřit výuku.
- Nejsem rád/a, že výuce často přihlíží rodiče, cítím se jako "pod inspekci".
- Nejsem rád, že trávím tolik času u počítače.
- Nejsem rád, že děti tráví tolik času u počítače.
- Vnímám, že žáci mají méně pohybu, obtížněji mohou zařazovat pohyb do výuky.
- Jiné

Existuje něco, co jste se v distanční výuce naučil/v čem jste se zdokonalil a co byste chtěl využít i nadále v prezenční výuce?

Chcete nějakou svou odpověď upřesnit nebo máte jakékoli poznámky a podněty k dotazníku?

Příloha 5 – Ukázka dvou přepsaných rozhovorů

Rozhovor s ředitelem školy

Jakou formou je pojmána distanční výuka na 1. stupni u vás ve škole? Jaké jsou možnosti, jak to učitelé mohou koncipovat?

A o jaké distančce se teď bavíme, bavíme se o tom na jaře nebo na podzim? Protože my jsme to nějak upravovali. Ta cesta je, díky tomu, co přišlo, tak je tam nějaký vývoj a ono se to vyvíjí ještě pořád dál, protože rozhodně nejsme v cílovém bodu, kdy bychom mohli říct, že distanční výuka probíhá bez problému, a naopak se neustále věci řeší.

Tak já budu mluvit o té současné výuce, o tom podzimu. Ten první stupeň je asi trochu jednodušší než ten druhý stupeň, protože je tam méně učitelů v tě třídě, to znamená že koordinace více učitelů v tom distančním modulu je jednodušší. Na začátku, v tom říjnu jsme vlastně tu gesci nechali na tom učiteli, ať si to uzpůsobí, jak potřebuje. My jsme byli připravení díky M** (školní IT pracovník) k tomu, že jsme nastavili všem dětem g-mailové školní účty tak, abychom byli schopni případně se sjednotit na nějaké platformě tak, jako jsme se sjednotili na druhém stupni, a naše představa byla, aby se ta platforma začala používat postupně zvlášť v těch vyšších třídách na tom 1. stupni a v pátých a čtvrtých třídách, aby ty děti si na to postupně zvykaly. Tam vůbec platí v 4., 5. a 6. třídě, že chceme, aby ty děti se naučily učit, aby tam byla ta míra té samostatnosti větší, a tahleto platforma samozřejmě ten Google Meet i ten Google Classroom tak je docela šikovnej k tomu, že tomu dítěti to plánuje ty věci, že mu to zadává ty úkoly, dítě to tam jednoduše odevzdává. Takže ta komunikace oproti jaru je asi mnohem, mnohem jednodušší.

Na druhou stranu se ukázalo, že ta jednotná platforma je v těch 4. a 5. třídách naprostá nutnost, protože tam přichází i učitelé cizích jazyků z druhého stupně, tudíž ti učitelé to musí nějak propojit tak, aby ty děti... chtěli jsme, aby ty děti a i ti rodiče měli jednotný systém, aby nehledali zdroje ze čtyř různých adres, ze čtyř různých zdrojů a neměli v tom prostě hokej. Chtěli jsme od učitelů, aby těm rodičům dali jasnou informaci, jakým způsobem se budou zadávat ty úkoly, jakým způsobem spolu budou komunikovat, a naše doporučení bylo, aby to bylo de facto na jednom zdroji. Ale jakým říkám, díky angličtině jsme v té čtyřce a pětce nakonec stejně přešli na ten Google Meet a Google Classroom, protože tu používají na druhém stupni, a ti učitelé angličtiny už to mají zažitý a není v tom problém. To znamená, do toho se bez problému napojili čtvrtáci a pátáci a v některých třídách nižšího stupně na to pak najeli

taky, protože hodně využívají hlavně ten Google Meet, takže pokud mají online vysílání, tak přes to vysílají.

Takže ucelená platforma, jeden způsob komunikace, jeden zdroj, pokud možno co největší samostatnost vůči rodičům, abychom je příliš nezatěžovali, na druhou stranu je jasné, že s nižším ročníkem je to těžší a těžší, protože u prvňáků ta samostatnost je malá, když neumí číst, psát, tak to zadání... No, máme pana učitele, který to posílá jako audio, že vlastně to zadává, ale je to dobrý, posílá to rodičům na email a tu instrukci už si to dítě samo poslechne. Dítě už si to pak pustí samo, ale na ten email se musí nějak dostat. Takže ona ta míra té samostatnosti je trochu utopie, ale snažíme se, aby s vyšším ročníkem ty děti tu samostatnost měly a abychom ty rodiče nemuseli tolik zatěžovat. I tím naším plénem, tou vizí je naučit se děti učit, takže tahle doba je na to ideální. Myslím si, že zrovna se ověřuje a zkouší a jsem rád, že zpětná vazba, hlavně z druhého stupně, je v tomhle směru dobrá. Že opravdu ty děti jsou samostatný a zvládají. Já učím v osmičkách v devítkách ve všech a nestalo se mi, že by se za poslední dobu někdo nepřipojil, že by tam nebyl, že by nebyl aktivní. Nikdy neřeším nic, ani absence se neřešej, protože všichni jsou připojený. Ale jak jsou připojený ve smyslu hlavy, to nepoznáte, ale to nepoznáte ani ve třídě. Oni se odpojují, ale odpojují se ve třídě víc neviditelně než teď na tom počítači.

Mají vám učitelé dávat zpětnou vazbu o tom, jak pracují, nebo to necháváte úplně na nich? Mám na mysli, jestli nějak kontrolujete, jestli ta výuka probíhá nebo to je ponecháno na nich?

My jsme měli nějakou poradou před čtrnácti dny (začátkem listopadu) v pondělí, kdy jsme to trošku česali, protože to bylo po těch podzimních prázdninách. Všechno to začalo asi deset nebo devět dní před těmi podzimními prázdninami, takže těch devět dní jsme nechali v nějakém rozjezdu, po podzimních prázdninách jsme se se všemi učiteli viděli a dávali jsme takový kolečko, abychom zjistili, jak vlastně kdo, jak první stupeň jede, jaké má plány, s čím potřebují pomoci, a nutno říct, že ta největší zpětná vazba je vlastně na L** (zástupkyně ředitele pro 1. stupeň ZŠ) a na M** (ředitel detašovaného pracoviště školy) v tom, že vlastně se vybírají učitele, kteří mají s tou distančkou problém, potřebují trošku pomoci, potřebují pomoci třeba i s rodiči, kteří z toho nejsou úplně nadšení, a nebo i my vnímáme, že to třeba není úplně ideální a že třeba by bylo dobrý, abychom je nastavili trošku jinak.

Jako tohle období je vlastně ideální v tom, že můžeme ty lidi jakoby trošku upravit, jo, můžeme je jakoby navést na nějakou jinou cestu, protože jako nelze naroubovat prezenční vzdělávání na distanční, to prostě nejde. Takže je potřeba něco změnit. A každá změna je vlastně dobrá v tom,

že ten člověk musí o těch věcech přemýšlet a někam ho, aby neudělal cestu špatným směrem, tak ho někam zavedeme. Tak to mám já nastavený, že ta kvalita je právě ta změna, ten proces, ten posun. A ta změna je někam posouvá a je dobrý, abychom je nasměrovali správným směrem. To znamená snažíme se u některých lidí, u kterých víme třeba, že potřebují pomoci a potřebují posunout, tak je nastavit tak, aby se posunuli správným směrem. Takže to dělá paní zástupkyně s tím, že opravdu u některých učitelů vlastně je i přítomna té výuce a pomáhá jim s tím plánováním, ale samozřejmě být u všech hodin, to samozřejmě nejde. Je to spíš o nastavení a o tom, aby si ten učitel i řekl, když má nějaký problém. Oni učitelé dostávají zpětnou vazbu i od rodičů a když je nějaký problém, tak se to někdy řeší i díky tomu.

Všichni učitelé teď využívají online výuku nebo jsou nějakí žáci, kteří k ní nemají přístup?

Většina učitelů online výuku používá. Kromě jednoho pana učitele, ten to má promakané úplně jinak. Takže ten nejede online, ale musím říct, že i on si to zkusil, proběhla jedna online hodina. A já jsem rád, to je prostě pokrok i pro něj. Ale co se týče dětí, tak jasně že máme nějakou zpětnou vazbu, že jsou děti, které v té výuce nejsou aktivní. Teď zrovna jsem mluvil s jednou paní učitelkou, že jeden její žák najednou zmizel a úplně se přestal připojovat. Takže se to stává, třeba u cizinců, ale nejen u nich. Problematické děti mají problémy i v týchle distanční výuce a děti, který jsou bez problému s klasickou výukou, nemají problém ani s distančkou. Je to úplně stejný prostě, prostě přímá úměra. No a tím pádem o tom vlastně mluví stát, že se budou ty nůžky rozevírat. Může být problém v tom, že vlastně tyhle děti, který to nestíhají, tak se propadnou mnohem níž. Což uvidíme samozřejmě. Záleží na délce, jak to bude, kdy se vrátí. Oni už takhle jsou propadlí, ale jak to bude ještě způsobeno tímhle, protože to distanční vzdělávání je neuvěřitelně založeno na rodinném zázemí, rodinným podnikání. Ono obecně český školství je hodně založeno na rodinným podnikání, i prezenční, co si budeme povídat. Což mi teda vadí, protože si myslím, že tohle by se dalo nějak upravit v rámci státu, ale když ta rodina funguje a s tím dítětem dělají něco navíc a věnujou se mu a rozvíjej ho, tak se to někde odrazí. A když ta rodina na něj peče a nevšímá si ho, no tak se to taky odrazí, s tím se nic neudělá. Takže myslím si, že je utopie abychom řekli, že to nebude mít nikdy vliv nebo že rodina to neovlivní – ovlivní, vždycky to ovlivní a spíš jde o to, aby ten stát vymyslel takový kroky u tý školy, že nebudou ty rozdíly tak veliký. To znamená, že pomůžeme těm dětem, který nemají to domácí zázemí, ale zase je nemůžeme utemovat, abychom se jim tu odpoledne věnovali a dělali jsme jim maminku a tatínka a odpoledne je rozvíjeli, to taky nejde, nemůžeme suplovat rodinu. Tak asi to budou holt děti, který nebudou úplně studijní anebo na to přijdou třeba samy.

Jak se to teď řeší, když třeba se někdo nepřihlašuje k online výuce nebo třeba nemá vůbec možnost?

Tak u nás je výhoda, že máme spousta asistentů. Takže na 1. stupni to mají rozdělené tak, že jsou ve dvojicích, rozdělí si tyhle děti, aby se jim individuálně věnovali. S dětmi byli v kontaktu i speciální pedagogy a dělali s nimi nějaké konzultace, teď už jsou možné i individuální setkání jeden na jednoho v roušce s rozstupem, takže se s dětmi setkávají i tady ve škole. Přijde mi to lepší, než aby ten asistent chodil třeba do rodiny. To prostě mi je úplně proti srsti, jde o bezpečnost a jako nevíme, když půjdeme do cizí rodiny, co tam na nás čeká a kdo tam je, a aby se scházeli někde v parku, to už mi přijde úplně trapný, aby tady někdo mrzнул v tomhle počasí v parku a učil se v parku. To mi fakt nepřijde jako dobrý nápad. Anebo někde v kavárně, v čem je rozdíl, jestli někde v kavárně anebo v prázdné škole.

Takže se to individualizovalo. Takže se vytipovali tyhle děti, my jim říkáme děti offline. Děti online jsou ty, který zvládají bez problému, ať tu technologii nebo učení, ty, co se rozvíjí. A pak jsou děti offline, který buď nemají tu technologii, nemají dobrý stroje a pak jsou to děti, který třeba mají dobrý stroje, mají připojení, ale neumí to. Neumí se samostatně učit a nemají to zázemí. A těm dětem offline se věnujou buď asistenti pedagoga nebo speciální pedagogové, je to rozdělený. A na druhém stupni, kde je to organizačně náročnější máme třeba takovou sdílenou tabulku, kam paní zástupkyně píše, které děti jsou offline a kdo se o ně stará, mají takový rozpis, kdo se jim věnuje. Takže ta individualizace probíhá a myslím si, že je to vymakaný docela dobře. Takže rozhodně není dítě, které by naši sužbu nemělo dostat, ale jsou samozřejmě i děti, který o tu službu nemají zájem nebo o kterých moc nevíme, to je bohužel realita. Není to moc, jsou to řádově jednotky, ale pár takových dětí je.

Vyučují se teď všechny předměty? Vyučují se některé více než jiné a jak se nyní vyučují esteticko-výchovné předměty?

My jsme tohle řešili nejdřív na druhém stupni, na prvním stupni jsme to nechali volně, protože ty výchovy nejsou tím styčným středobodem, nicméně si myslím, že ty aktivity hudební, výtvarný, a hlavně sportovní taky patří do toho systému, aby to dítě se odreagovalo a dělalo taky něco jiného, než jen pořád počítalo a psalo. Takže z tohoto úhlu pohledu tam tyhle aktivity patří. My jsme třeba na tom druhém stupni tyhle předměty tam nejdřív nedali a po těch prázdninách jsme tam úplně doplnili ten rozvrh s tím, že to není o tom, aby ty děti šest hodin seděly u toho počítače. I když to se teda stejně asi děje, protože s tím se moc neudělá, když je to distančka, a představa pana ministra je, že maximálně tři hodiny a pak samostatná práce. Jo, oni samostatnou práci dělají, ale já jim tu samostatnou práci nějak zadat musím, to znamená

přes počítač, a když jim řeknu „vytiskněte si to, zavřete si počítač, napište si to na papír, ať nekoukáte do toho stroje“, tak kolik dětí to udělá. Protože proč, když jdou do počítače rovnou. A mně to přijde, jako je to hezký, že nemají koukat do počítače, ale co děláme my dospělí. Vždyť my čučíme, spousta lidí čučí osm hodin do toho počítače. Nebo deset hodin, dvanáct, furt jsme u toho počítače, když nekoukáme do počítače, tak koukáme do mobilu, takže co, takže my jim tady budeme najednou dělat nějakou takovouhle změnu. Je to samozřejmě i o té rodině, my bychom se těm dětem měli věnovat dopoledne. Myslím si, že pak by to bylo smysluplné, aby pak odpoledne se odpojily a odpoledne dělaly smysluplné věci, aby jezdila ta rodina na výlety nebo aby hráli nějaké společenské hry nebo nevím co. Na rovinu, některý ty děti odpoledne jsou stejně u toho počítače. Některý děti u toho tráví denně třeba třináct hodin. Jo, bohužel, já jinak tu distančku než přes počítač neumím. Taky tu samozřejmě máme pracovní listy, že si ty děti mohou přijít sem do školy, no ale spousta rodičů je mimo Prahu, některý odjeli na chalupu, do lesů, do přírody, aby nebyli tady ve městě, je to tam bezpečnější a zdravější. Tak zase, je to o rodičích, určitě my to máme nastavené tak, aby ty děti nemusely sedět u počítače, zvlášť u těch výchov. Je úplně nesmysl učit výchovy přes Meet a přes počítač. Ale minimálně zadání, co mají udělat, to přes ten počítač jít musí. A zase zpětnou vazbu, mají třeba natočit nějaký video. Tak třeba jdou ven, natočí nějaký hezký video a pošlou ho – a je to zase u počítače. Rozhodně, kdyby to mělo trvat rok, dva, tak je to průšvih, ale zatím jsme měsíc a ty děti jsou u těch počítačů i v tom prezenčním vzdělávání často stejně dlouho, ne-li déle. A někdo to najednou řeší. Takže s určitou mírou.

Na rovinu, samozřejmě vidíme, že distanční vzdělávání je pomalejší. Te je jednoznačný, takže se neudělá tolik práce, kolik by se udělalo v tý hodině. Takže vnímáme, že i díky jaru jsme hodně pozadu. Takže třeba devátáci teďka řeší ještě pořád látku osmé třídy. Takže si budeme muset nějak poradit, až se vrátí do školy. Uděláme jim nějakou nalejvárnou, intenzivní kurz angličtiny, matiky, češtiny tak, aby doladili to, co budou potřebovat na přijímačky. Takže to bude naše úvaha dál, stejná úvaha je, jestli tohle všechno potřebují všechny děti. Protože ne každý na ty přijímačky půjde a abychom zatěžovaly všechny děti, to asi taky není cesta, takže musíme to nějak vymyslet, abychom naplnili ten úzus pro ty devátáky, protože tam je největší problém ten, že tam už na ně nebudeme mít dosah. U ostatních ročníků jsou pořád ještě další roky, kdy se dají ty věci řešit a dotáhnout. A znova, a to je další výhoda tohoto způsobu vzdělávání, že nás to aspoň donutí přemýšlet o těch věcech, které jsou podstatné, které se opravdu musí učit, kolik tomu dát času, najít ty nejefektivnější metody. Ten systém, který tomu člověku umožní, že nebude potřebovat tolik času na výuku, protože, co si budeme namlouvat,

někdy ti učitelé, i na prvním stupni, učí zbytečně dlouho, protože musí nebo chtějí vyplnit všechny pracovní sešity, všechny příklady, které tam jsou, a bez přemýšlení, jestli to ty děti skutečně ještě potřebují nebo ne. Lepší je si ověřit, jestli to téma umí. Pokud ano, tak jdeme dál i když jsme všechny ty cvičení neudělali, tak holt no. Pokud to ještě všechny děti neumí, ale je jich menšina, tak to je přesně ten dobrovolný úkol na odpoledne, ony si to dodělají, ale je nutné to diferenciovat. Takže tyhle myšlenky probíhají a je dobře, že probíhají, ale je to samozřejmě běh na dlouhou trať.

Myslíte si, že by distanční výuka mohla tedy přispět tomu, že se upraví nějaké závazné dokumenty jako třeba RVP a podobně? Že by se třeba mohl pokrátit obsah učiva?

Já si myslím, že zrovna RVP jako takový není špatně napsaný a rozhodně kdyby se řešil jen RVP, tak když spočítáme počet výstupů na předměty, třeba na konci páté třídy, tak když to vydělíme počtem češtin za první až pátou třídu a spočítáme, kolik každému výstupu můžeme dát času... Každá škola to může mít jinak, ale my máme v prvním období devět hodin češtiny, pak máme myslím sedm a šest. Když to pak vynásobíme ještě počtem týdnů, tak opravdu zjistíme, že kdyby ten učitel jel fakt jen podle RVP, tak má třeba na výstup dost hodin a bez problému to zvládne. Ale protože ten učitel nejede podle RVP, jede v lepším případě podle tematického plánu, v horším podle těch učebnic. I v tom tematickém plánu je kolikrát tolik zbytečných výstupů a nikdo je k tomu nenutil. Kdyby si to porovnali s RVP a vyškrtali z tematického plánu věci, které nejsou nutné a pak to okleštíme. A dobře, když zbyde čas, tak můžeme řešit, které doplňující učivo tam dáme nebo můžeme to doplňující učivo dát těm dětem šikovným, které to zvládají, ale nemusíme zatěžovat všechny.

Takže já nemyslím, že chyba je v RVP, chyba je v učitelích. Chyba je v nás, chyba je v učebnicích, v tom, že spousta učitelů jede podle učebnic. Chyba je ale i na straně rodičů, protože i rodiče tlačí. Je spousta rodičů, která řekne, že jak je možné, že ta a ta stránka ještě není hotová, proč ji učitel přeskočil. A obhajoba některých učitelů, aby si tohle dokázali obhájit, je pro někoho náročná, protože někteří učitelé nejsou pevní v kramflecích a nedokážou jako já říct „nezlobte se, ale to prostě není v RVP, my to nepovažujeme za podstatné, takže to vyřazujeme“. Někteří rodiče to pak ale takhle neberou, a to je přesně ten renons pořád, který v tom českém školství je, že spousta učitelů a rodičů si myslí, že ten cíl je ta nalejvárna, že do těch dětí máme nalejt co nejvíc, ale my naopak říkáme, že je máme učit těm kompetencím a na to potřebujeme čas, prostor. Pokud máme děti naučit komunikovat, tak pokud se mají děti naučit komunikovat v počtu 24 dětí, tak to za hodinu nejde zvládnout. Na to potřebujeme prostor. Takže my máme nějaké téma, které odučíme, ale na tom tématu učíme tu komunikaci, a proto

se tomu tématu musíme třeba týden věnovat, třeba sedm, osm hodin. A pak za tu stejnou dobu zase v jiných školách, kde s prominutím prděj na komunikaci, se naučí spoustu dalších látek atd. A pak to samozřejmě ty rodiče vidí a srovnávají a taky to neustále řeší, kdy říkají, že naše škola méně naučí, ale je tady příjemně. Já říkám: „My nenaučíme míň, podívejte se, my jedeme přesně podle RVP, tam jsou základní kompetence jako komunikovat, řešit problém a řekněte mi, jestli my ty děti neučíme komunikovat a tak dál.“, „No, to je učíte.“ „No vidíte, tak v čem jsme jiní?“ „No, ale toho učiva máte míň“, a já říkám: „No, ale to je přesně ono, nám nikdo neříká, že má mít tolik toho učiva...“. Takže z tohoto pohledu fakt není problém v RVP, ale v tom, jak to učí ti učitelé, jak jsou nastavené ty knížky. Že se vlastně nezměnily ty věci, které jsou podkladem tomu učení, jo, nepropojil se RVP s učebnicemi. Určitě najdeme učebnici, kde je napsáno, že to odpovídá RVP, ale je tam spousta balastů, který v RVP nejsou... Takže my jdeme cestou, že vůbec neřešíme RVP, my si děláme ty velký témata, ty styčný, které chceme, přesně jsme už zase u toho, že já už předělávám ŠVP, že budeme dělat téma velký a v tom budeme dělat ty výstupy, které budou přesně diferencované podle Blooma a tohle téma prostě pojedeme. A vím, že tohle téma je i v RVP, tak že je to naučíme a je to ještě samozřejmě o nějaké diferenciaci. Takže jo, určitě nějaká změna by měla nastat, ale Rámcově vzdělávacím programem to není. Ale přiznávám se, že se obávám, že tohle období zase žádnou změnu nepřinese, že boj v tom učivu u těch odborníku je takovej, že oni vlastně nechtějí nic opustit. Oni si vlastně neumí říct, co je podstatné a co není podstatné. A když jim řeknu „my jsme jenom na základní škole, učíme ten základ“, tak se vlastně nikdy nikdo neshodne, co je základ. To je těžký. Takže obávám se, že pokud nedojdeme k nějakému konsensu, a to téma se neprodisktuje, nebudeme s tím nějak smíření a nedokážeme určit, co je ten základ, co je to doplňující učivo pro ty šikovné děti, to navíc, tak se stejně nehneme. Je to těžké, při té tvorbě tematických plánů, uvědomit si, co je důležité. To není nic zlého, on ten učitel prostě akorát chce těm dětem zabezpečit kvalitní vzdělávání, ale neví tu míru toho obsahu, co je ta kvalita. Kdy přesně můžeme říct, že učíme tak akorát, kdy učíme málo a kdy učíme moc.

Museli jste opravovat nějaké dokumenty jako třeba tematické plány v důsledku distanční výuky?

V září jsme upravovali tematické plány, to už jsem říkal, protože jsme tam museli doplnit tu látku, která se neodučila na jaře. Protože to jaro bylo trošku v jiném módu, protože přeci jenom to nebylo povinné distanční, takže tam se předpokládalo, že spousta dětí se nemohla vzdělávat. Takže my jako škola jim to musíme nějak vrátit, to znamená hodně se opakuje, znovu se procvičuje, procvičují to důležité téma. Takže oni si měli vybrat ta témata, která měla na jaře a

doplnit to do letošního roku, do těch tematických plánů, ale ten druhý krok bylo ještě vybrat z těch témat na jaře a z letošních témat, tak vybrat ta témata, která jsou v RVP povinná. A ta, která nejsou povinná a která nejsou nutná, tak ty vyndat. No a teď jsme ve fázi druhé etapy, kdy jsme se se zástupci dohodli, že ten ŠVP je takhle nepřehledný a že si ho trochu musíme zjednodušit právě tak, že si z těch výstupů, které tam máme v tematických plánech uděláme taková témata jenom, zatím nebudeme řešit Blooma a výstupy, ale jenom pro orientaci, abychom si jako uvědomili, co je teda důležitý. Ideální je mít třeba v předmětu Člověk a jeho svět pět výstupů na rok. Ona ta témata jsou pak hutná, dá se tam toho nacpat víc a vychází to jeden výstup na dva měsíce. Ten učitel to pak může pojmout formou projektu a každé to dítě si tam najde něco v té své úrovni. To je přesně ta naše cesta. Kdežto když pak je na ročník těch výstupů osmnáct, tak to pak máme na tři hodiny jedno téma. No a za tři hodiny, to je jako opravdu vysvětlit, vyzkoušet, napsat test, a to přece nejde. Takže buď je varianta, že musíme navýšit dotaci prvouky, což si nemyslím anebo je to o tom tohle nějak zjednodušit, zhutnit, dát míň těch výstupů podle toho RVP. Protože o co jde, jde o známku? Přece nemusí mít dítě 28 známek, těch stačí pět, čtyři výstupy, čtyři hutné známky, stejně ten učitel vidí, jak to dítě funguje. A známka není to podstatné. Takže to jsou naše úvahy a jen jsme si na tomhle udělali takový obrázek, abychom mohli argumentovat těm učitelům, že opravdu jsou věci, které učí v tuhle chvíli zbytečně.

Myslíte si, že je distanční výuka pro učitele časově náročnější?

No, jak pro které. Já mohu říci, že z mého úhlu pohledu, když já učím, tak já jsem to měl vždycky nastavené tak, že jsem jim zadával tu práci na tu hodinu a tu práci už mám připravenou, jenom si jí třeba obměňuju, když to potřebuju nějak změnit, tak prostě zadat tu práci, přes online... Moje příprava je, že to třeba musím na ten Google Classroom nahrát, takže tři minuty. Víím, co chci naučit. Takže pro mě třeba ne. Samozřejmě pro učitele na 1. stupni, kteří učí víc předmětů než já, tak samozřejmě ta příprava je náročnější, ale pokud už máme dobře udělanou přípravu z historie, vííme, jak na to a máme materiály, tak si uděláme takovouhle přípravu, pošleme to a máme to. Problém u těch učitelů spíše vnímám, že mnohdy je, hlavně na tom 1. stupni, že oni to mají předimenzované. To znamená, oni vlastně zavalují ty děti úkolama a vůbec nepočítají s tím, že to by to měla být ta práce na těch 45 minut té češtiny. Oni mají potřebu, aby o nic nepřišly a všechno je naučily, tak jim dávat x stránek, to jsou ty pracovní sešity, které ještě mají, takže jim zadají práci, pak je ještě Meet, kde je učí ještě něco jiného.

Takže ona ta databáze těch aktivit, co ten učitel dělá pak je hromada, je to zavalující a je to zavalující pro ty děti, ale i pro toho učitele. Takže to je ta odpověď na tu otázku, jestli je to

náročný. Jestli si to nastaví takhle blbě, tak je to pro ně těžké. Ale pokud to mají nějak systémově nastavené dobře, tak si myslím, že jsou schopní stejné množství přípravy, které mají na prezenční vzdělávání udělat i na distanční. Z mého úhlu pohledu. Můj osobní názor. Nejen osobní ale i profesní z pohledu, jak to zkouším a jak to jde. Takže je to hodně o tom učiteli. Když ten systém nemá, tak je to pro něj složitější na té distančce. A naopak. Ale obecně, asi trošku ano, samozřejmě. Je to jiná práce a nejde naroubovat, jak jsem říkal, prezenční na distanční, takže někdy téma, které bychom na prezenčním učili tak a tak, tak prostě teď učit nemůžeme tímto způsobem a musíme to uzpůsobit a přemýšlet, to znamená vyžaduje to třeba na učiteli, že třeba musí udělat jinou metodiku, jiný způsob, jinou přípravu. Nemůže použít to, jak to učil před rokem prezenčně. Takže potom z tohoto úhlu pohledu to je náročnější, ale jak znovu říkám, já tlačím učitele k tomu, aby to dělali s mírou. Myslím si, že fakt nemáme být chrličí úkolů a kontrolory. Protože oni se zavalují samozřejmě i kontrolou. Pořád chtějí něco vidět a vždyť ta kontrola může proběhnout i na tom Meetu a rychle anebo nemusí proběhnout vůbec, vždyť to není nutné, že jo. Je to zodpovědnost i toho dítěte, myslím, že je dobrý kontrolovat případně třeba jen toho, kdo si třeba není jistý nebo o kom vím, že to třeba úplně neumí. Tak toho třeba zkontroluju, ale když mám kontrolovat všechny... Jo, to je zase, o nastavení toho člověka, aby on si to uvědomil, že to má nějaký smysl, nějaký cíl, který ten učitel by měl v tu chvíli naplnit. Když ověřuju ten cíl, ta by to mělo být samozřejmě pro všechny, když ověřuju jenom procvičování, tak to dítě to buď umí nebo to neumí, to si myslím, že vůbec není nutné to ověřovat. Na druhém stupni to dělají krásně, že jim pošlou druhou hodinu klíč, zkontrolujte si to. A co. A v tu chvíli ten učitel si ušetří, kolik, hodinu práce? Že nebude kontrolovat všechny? No, ale říkejte to některým, ono pro někoho je to těžké. Oni to pak vnímají, že se takhle budou ulejšovat, ale jako co ulejšovat, podle mě učitel je ten, kdo by opravdu měl připravit ty aktivity a úkoly, které mají smysl a myslím si, že by neměl být zavalený nějakým neustálým opravováním.

Jak se řeší hodnocení nyní v distanční výuce?

No, tak to je zatím téma, které ještě není úplně vyladěné, pedagogickou radu jsme posunuli teďka na pondělí, takže tam to budeme řešit. No jako hodnotit, já si myslím, na druhém stupni, na 1. stupni ani tolik ne, tam to asi nechávají, tak u nás ve škole se tolik na tom 1. stupni na to hodnocení netlačí, je to spíš o tom dát mu to příjemné slovo, pochválit ho, než aby se rozdávaly čtyřky a pětky za nesplnění úkolu. Na druhém stupni tam třeba řeší, že když mají termín na odevzdání a neodevzdají to, tak jim dají jakoby 0%, ale když to doodevzdají, tak jim to pak doladí. To znamená, taky tam musí být nějaká ta míra té zodpovědnosti, trochu do těch dětí

tlačí, aby ty svoje povinnosti plnily. Ale nejhorší je samozřejmě to ověřování. Já teda přiznávám, a to je můj vnitřní boj, já vůbec si nedovedu představit, že bych tímhle způsobem ty děti měl ohodnotit. Já při svých hodinách jsem rád, že jsou všichni připojení, snažím se je trošku aktivizovat, to znamená, kromě toho že dělají nějaké samostatné práce, tak je to ověřování tím, že odpovídáme, pořád se ptám různých lidí, aby nespali a byli připravení, že se jich zeptám, že neví, kdy jeho jméno vyvolám, tak aby tam byli, ale pokud bych chtěl udělat test a zjistit, jestli to téma umí. Stejně si nebudu jist, jestli to dítě je tam samo, jestli to píše tak, jak má, a já nevím prostě, já s tím mám boj. Maximálně bych je hodnotil ve smyslu výstupů, to znamená, jestli se aktivně připojovaly a dělaly a odevzdávaly věci, jo, a tohle si myslím, že máme šanci zjistit. Ale to, jestli ty vědomosti fakt mají nebo nemají, to v téhle době... Ale existují takoví učitelé, třeba paní zástupkyně na druhém stupni dělá ústní zkoušení. Udělá si online test a když zjistí najednou, že u třech, čtyřech jsou stejný chyby, tak jasně vidí, že někde se spolupracovalo, a v tu chvíli si ty čtyři fakt jako vyzkouší. Je to ale, jestli jít do toho... Taky je to časově náročný, já furt jako věřím, že se brzy vrátíme, takže až se potom vrátí, že budu mít čas. Třeba když se odučí čtyři témata distančně, tak si je pak ověřím tady. Asi by se mi to víc líbilo. Mám na ně větší dosah, můžu jim pomoci při tom testu, můžu zjistit, kde je chyba, kdežto doma jim takhle nemůžu pomoci. Takže mám problém s tím distančním vzděláváním v tom ověřování učiva. To si myslím, že jako jde, ale jde mi to proti srsti a myslím si, že to pak není úplně fér.

Zvažujete nějakou změnu podoby vysvědčení?

Ted' v prvním pololetí? Tak my jsme v tom druhém pololetí po tom jaru udělali to, že všichni dostali sebehodnocení, teda na tom druhém stupni, což se nám líbí, protože to převádí tu zodpovědnost na ty děti, kdy děti jsou zodpovědné za to, co se naučily. A za co my máme zodpovědnost? My nějakou zodpovědnost teďka už máme, ted' v distančním vzdělávání, když už je povinné a má se dělat, tak my už tohle udělat nemůžeme. My už jim nějaké hodnocení dát musíme. Ted' třeba u osmáků a devátáků na druhém stupni, ti půjdou na přijímací zkoušky a už se i to pololetní vysvědčení tam bude dávat. Takže z tohoto důvodu si myslím, že jim i musíme nějaké hodnocení dát, a i kdybychom udělali nějaké slovní, tak je potřeba ho umět převést na známky, takže vlastně vytváříme takového kočkopsa.

Co se týče prvního stupně, já myslím, že na tom prvním stupni ta škola už je tak nastavená, že to slovní hodnocení tam je dost běžný, takže to se udělá a co se týče známek, tak pokud je ti učitelé dají, počítám, že v těch nižších ročnících stejně dávají samé jedničky, aby to bylo motivační ještě k tomu, na P** (detašovaném pracovišti školy) nehodnotíme vůbec. A v těch

vyšších ročnících, ta čtvrtá a pátá třída, tam asi bychom to měli umět převést na známky, i z toho důvodu, že i ti pátáci třeba chtějí jít na nějaké přijímací zkoušky, třeba na osmiletá gymnázia a zase jim člověk nemůže dát samé jedničky jenom tak motivačně, protože oni by pak šli na víceleté gymnázium a dopadli by, jak by dopadli, a divili by se, jak to že mají samé jedničky. Takže z tohoto úhlu pohledu myslím, že nějaké to procento tam asi bude, ale gró toho hodnocení asi zvládneme až v tom lednu. Musíme tam samozřejmě přičíst tohle období. Třeba prvňáci a druháci byli doma jeden měsíc, což zase z úhlu pěti měsíců pololetí je jedna pětina. Není to zas tak úplně dlouho, že se to dá zvládnout, navíc tam samozřejmě byly nějaké podzimní prázdniny a takové věci, takže ono vlastně fyzicky to jsou asi tři týdny. Takže myslím si, že když teďka prvňáci a druháci půjdou, tak že tam asi není problém, uvidíme, kdy se nám vrátí třetíci, čtvrtáci a pátáci. No, ale ta míra, je to pololetí, takže i kdybychom dávali „enko“, tak jim můžeme dát „enko“ jako „nehodnoceno“. Takže úvahy o tom, že využijeme slovní hodnocení, my ani nemusíme mít, protože my ho využíváme. Ale tady se obecně pořád bojuje tím, že musíme umět převést na ty známky, což v těch čtvrtých a pátých ročnících vlastně způsobuje problém, protože tam nemůžeme být úplně svobodní a říci si, tak, jako jsme si řekli loni na konci roku: „my nemusíme hodnotit, v pohodě, nic nás nepálí, děti to nepotřebují ty známky“... Tak to my si říci nemůžeme, protože děti je bohužel potřebují. Nebo možná že ne děti, ale ten stát. Takže pořád jsme v rámci toho systému trochu okleštění a musíme na to myslet. Bohužel.

Daří se vám v distančním vzdělávání zachovávat individuální přístup k dětem?

No díky těm dalším vyučujícím ano. Myslím si, že kdyby to bylo jenom o učiteli, tak to nejde, pokud by tam ten učitel byl sám. Ale díky tomu, že mají asistenty, tak jsou na to dva, v některých třídách i více, takže ta individuace tam potom je, tam se to daří a daří se to i na druhém stupni. Já si myslím, že když to dítě potřebuje individuální podporu a pomoc, tak to dostane. Dneska už třeba i některé děti tady nastoupily na individuální konzultaci, takže je tu třeba jeden deváták, který se tu ode dneška začne učit, protože rodiče už to s ním nezvládají, mají jich doma víc, padali tam na pusy a nebylo to efektivní. Takže jsme mu tohle nabídli. Takže se to možná daří z toho důvodu, že je více odhalené, kdo zvládá a kdo nezvládá. A přesněji víme, na koho mířit tu naši energii. Druhá věc samozřejmě je, jestli on to chce.

Ještě když jsme u toho odhalení, tak je takovej zajímavěj projekt, to nevím, jestli si uvědomujeme, já jsem si uvědomil, že my se teď před těma rodičema neuvěřitelně odhalujeme. Vlastně, když učíme přes Meet, tak nevíme, kdo všechno nás sleduje. Vidíme ty děti, ale víme, že tam v té rodině... My třeba nemáme kamery, já učím bez kamery, takže já to jenom slyším,

ale v mnoha rodinách tam za téma dětma slyším nějaký hukot. Takže minimálně ty rodiče jsou aktivní a vidí to. A to vlastně je hezký, že ta zpětná vazba, hlavně na tom druhém stupni, od těch rodičů je pozitivní. Že vlastně vidí, že to je s mírou, a to mě moc těší, protože to je přesně ta fáze, kdy ty rodiče nadávali na tu školu, a teď najednou vidí, za prvé, jak je to těžké učit na tom druhém stupni, vůbec obecně, jak je těžké učit, a že vlastně se snažíme dělat smysluplné věci, že ty aktivity mají hlavu a patu a že ti učitelé mají k těm dětem takový přístup, jaký mají. A vlastně si to najednou uvědomili, takže já jsem i rád, že ti rodiče vlastně, jako kdybychom jim otevřeli dveře a přišli se podívat na výuku. Ale nebylo by to takové, jako je to teď, protože teď je to vlastně nestrojené. Je to prostě přirozené. Ten učitel prostě učí a možná si chvíli myslel, že jsou tam rodiče, ta se podle toho choval, ale to vydrží chvíli. Pak už prostě jedeme tak, jak nám huba narostla a nic s tím neuděláme. Takže myslím si, že teď se právě odhaluje ta kvalita těch jednotlivých škol a ty rodiče konečně uvidí, jak se v těch školách učí a jaké ty školy jsou. Z tohoto úhlu pohledu je to opravdu zkouška dospělosti.

Jak se přistupuje k žákům s překážkami v učení v době distančního vzdělávání?

Tak tam jsou speciální pedagogové, ti mají nějaké penzum, to znamená nějaké děti, o které se starají a mají některé hodiny, kdy se těm dětem věnují a ty hodiny běží online, to znamená logopedie běží online, ale i nápravy běží online, speciální pedagogové si teď ty děti berou i sem. Jak už jsem říkal, protože pro mnoho dětí je tohle složitě a potřebují osobní kontakt. Takže pokud je to nutné, tak si je berou. Tohle si rozebrali, ty děti, ti speciální pedagogové. To je i práce tady, o děti s SVP, že je o ně postaráno. Ten tým je tady velkej. Takže z tohoto důvodu si myslím, že o ně je postaráno. A ti pedagogové samozřejmě hlídají i tu podporu, aby i v těch předmětech nebyli zavalení. Ale to chci, aby ti učitelé začali zvládat sami. Ten přístup by měl být všeobecný pro všechny děti a respektovat ty potřeby těch dětí a jejich možnosti.

Mohl byste jmenovat nějaké pozitivní a negativní aspekty, které podle Vás distanční vzdělávání přineslo?

Tak spoustu už jsem jich řekl, já jsem pozitivně nastavený. Takže jak už jsem říkal, první ten aspekt je, že se to vzdělávání fakt jako odhaluje. To znamená, že pro nás je to pozitivní, že ta zpětná vazba od rodičů je pozitivní a že teda rodiče vidí, že se na naší škole tak blbě neučí a že ti učitelé nejsou úplně tragédi. Samozřejmě v jiných školách to může být obráceně. Tam naopak může převládat ta negativní zpětná vazba. Když rodič vidí vzteklou paní učitelku, hysterickou paní učitelku, tak možná to pro něj není dobrá zpráva.

Pozitivní také je, jak jsem zmiňoval na začátku, že tahle doba těm dětem i učitelům přináší něco nového, nějaká změna, je tam nějaký posun ke kvalitě, nebo ne ke kvalitě, prostě k něčemu

jinému. Ty děti se naučily s tím Meetem a těmito věcmi, před dvěma lety bychom vůbec netušily, že děti v první třídě budou umět ovládat Meet a budou se umět přes počítač učit, přihlásit se, najít si úkoly a tak dále. Takže tohle je super pro ty učitele, aby začali přemýšlet o jiných způsobech vzdělávání a přemýšleli o obsahu vzdělávání, to už jsem říkal, a zároveň o nějakých metodách, které mají efekt a které mají smysl, tak to jsou asi ty plusy.

A co se týče těch mínusů, tak je to neosobní. A je to, prostě jako když si dáte „suché maso bez omáčky“. Z tohoto úhlu pohledu. Je to neochucený, je to syrový, možná nás to trošku naplní, že si řekneme: „něco jsem odučil“, ale nemáme z toho dobrý pocit. Mně prostě přijde, že dlouhodobě to je k nevydržení. Tenhle způsob vzdělávání určitě ať zůstane v zákoně a podle mě radost to udělá, když bude dítě na lůžku v nemocnici a bude se chtít spojit s paní učitelkou nebo s dětmi, tak se takhle připojí a zamáváme mu, anebo když on odjede na dva měsíce do Ameriky, tak abychom byli ve spojení. To je jako supr, ale na učení to prostě není. To tímhle způsobem se nenaučí, jako naučí se něco, ale rozhodně ten efekt není takovej...

Takže z tohoto úhlu pohledu to samozřejmě negativní je, a i když jsem zněl pozitivně, tak rozhodně nechci říct, že distanční vzdělávání je mnohem lepší než prezenční, rozhodně není. Nikdy nebude, nikdy ho nenahradí. Je to prostě jenom nějaká náhražka, kterou prostě ta doba vyžaduje a zaplat' pánbůh za to, že máme tyhle technologie. Představme si, kdybychom byli v první světové válce nebo v nějakém takovém období, kdy tu počítače a tyhle technologie nebyly, tak co by se dělalo. To by si děti pro ty úkoly chodily nebo by se to posílalo poštou? Jo, nevim, telefonicky? Zaplat' Pánbůh za to, protože aspoň touhle formou se to neošidí tolik a nedostaneme se do takového skluzu. Na druhou stranu, skončím pozitivně, vždycky když mi říkají rodiče nebo se mě někdo ptá, co ta generace, jak bude vypadat, když nechodí do školy. Já říkám: „Vzpomeňte si na generaci, která žila ve druhé světové válce. To jsou babičky a dědečkové, já jsem měl rodiče v tomhle věku a mně nepřišlo, že by byli méně vzdělaní...“. A v druhé světové válce si nedělám iluze, že by ty školy fungovaly, jako samozřejmě fungovaly, ale že by fungovaly v nějakém běžném modu, to asi ne. Samozřejmě hlavně ta doba byla úplně jiná, byla náročná a složitá, možná stejně, jako tady pro nás, že se ty lidi báli o život dětí a o život obecně. No a zanechalo to nějaké následky na téhle generaci? Já teda žádnou takovou studii nečetl. Takže z tohoto úhlu pohledu já myslím, že Covid, který nás potrápil celý rok 2020, já doufám, že už v roce 2021 už to bude rychlé a že se tam přinese nějaká vakcína a všechno se to zklidní. Na druhou stranu může taky přijít cokoli jiného a můžeme se zase vrátit do těch starých kolejí, jo. Ale chci říct, že si nemyslím, že by to mělo na tu generaci takovej vliv, abychom řekli, že je hloupej. Já myslím, že na tuhle generaci, že mají větší problémy, než

je distanční vzdělávání a vzdělávání přes počítač, jako třeba dočasné rodiny a nebezpečí na internetu a obecně prostě výchova a společnost. To si myslím, že je možná větší problém než distanční vzdělávání.

Rozhovor s učitelkou 1. stupně

Jak organizujete distanční vzdělávání ve vaší třídě? Jedete online nebo offline, jak často se setkáváte s dětmi?

Ptáš se mě tedy, jak to dělám jako učitelka, jo? Jako učitelka se svými dvěma až třemi dětmi vlastními, co jsou také školou povinní 😊.

Je to náročný, ale jedeme online, jedeme vlastně na tom Google Meetu nebo na tom Google Classroom, kde mají založenou třídu a mají tam založený jednotlivý kurzy, kde mají jednotlivý předměty. Takže tam mají kurz matematiky, kurz češtiny, kurz všech předmětů, co máme v rámci rozvrhu. Pak tam máme jeden setkávací kurz, jako námořnický ranní kruh, tam se setkáváme vždycky v pondělí, máme takovou dvouhodinovku, kde si povídáme stejně tak jako ve škole. Prostě si tam povídáme o tom, co jsme dělali o víkendu, řekneme si, co nás tento týden čeká, na co se mají nachystat, oni dávají nějakou zpětnou vazbu. No a pak vlastně kopírujeme rozvrh, ale ne formou těch „onlinů“, máme každý den... Máme je rozdělené na dvě půlky, jako jsou rozdělení na angličtinu, a vždycky s tou jednou půlkou mám hodinu, a tam se dohodneme, co v té hodině budeme dělat. Takže jednou děláme češtinu, jednou děláme matiku, jednou děláme přírodovědu, jednou děláme vlastivědu. Tak to máme vždycky úterý, středa, čtvrtek a pátek. A mezi tím mají vlastně angličtiny, ty mají v rámci těch druhostupňových učitelů, to je v kompetenci těch druhostupňových učitelů, takže tam mají svoje tři hodiny angličtiny napasované. A pak máme dvakrát týdně s V** (učitel tělocviku) tělocvik, takovou půlhodinovku, která je v tom rozvrhu napasovaná, že jednou tam sedí, jak máme tělocvik, a jednou tam je prostě v den, kdy V** mohl a dětem to nevadilo. Takže máme jakoby online a do toho oni dostávají do těch kurzů úkoly, který jsou vlastně podle rozvrhu. Takže když třeba ve středu máme, já nevím, pracovky, OSV, matiku, češtinu, tak v tom kurzu vždycky najdou nějaký zadání, který mají jako vypracovat. Mají tam daný termíny k tomu, některý úkoly jsou hodnocené, jsou tam zadaný kritéria, podle kterých hodnotím ty práce. Některý hodnotím, některý nehodnotím, takže když je nesplní, tak se vlastně nic nestane, ale pak to třeba řešíme, jestli to pro ně jako bylo náročný, nebo jako jestli neměli to kdy udělat. A vlastně každá ta práce, která je hodnocená, tak jim vlastně přijde zpátky okomentovaná a zase to spolu pak můžeme rozebírat na těch hodinách. S tím že mám tu, ten ranní kruh, takovou tu hodinu společnou, mám otevřenou vždycky do půl 1 a jsem tam, kdyby někdo potřeboval a jinak fungujeme přes WhatsApp. Že si děti napíší, když něčemu nerozumí a pak se třeba sejdeme společně na těch schůzkách. A tím, že já mám takhle víc těch kurzů, tak se vlastně děti i dohromady spojí a mají jako skupinovou práci, třeba si dělají nějaký úkoly dohromady a využili

jsme to při těch únikovkách, že měli ty svoje centra.

No a takhle, takhle to prostě máme. Děláme to společně s A** (asistentka pedagoga). A** má doučování s těma svýma dětma, který normálně má na starost, tak s nima má odpoledne doučování, vlastně stejným způsobem. Má udělanej svůj kurz a vlastně tam mají jakoby Meet a se mnou je připojená na tý hodině a když je třeba potřeba, někdo něčemu nerozumí, tak si ho vezme bokem, nebo mě doplňuje při tý výuce. Je to spíš taková párová výuka, bych řekla. Že to takhle funguje, i ty přípravy děláme vždycky společně, že si vždycky řekneme, co třeba ten den by se dalo, na co by se to dalo navlíknout. Protože už není z čeho brát moc. Není, třeba matematika se mi strašně blbě učí, protože mám Hejnýho a to prostě nejde. Nejsem technicky úplně zdatná, dneska mi radily děti, jak mám nasdílet více oken na obrazovce, takže... Jako v tomhle ohledu nejsem zdatná, vím, že to asi někdo umí toho Hejnýho dělat, protože k tomu má nějaký věci, já je nemám. Takže jsem musela změnit styl výuky, a to mě vadí. Protože to je, jak... Nechci, aby to bylo jako frontální výuka, takže hledáme různé varianty, jak to zpestřit, jak tam přidat úkoly, který by byly pro ně zajímavý, dát tam nějaký videa, který jsou jako vhodný, neatřelý, protože těch videí je spousta a některý jsou, no prostě pitomý. Takže je to náročný na to vyhledávání těch informací. To je tak asi jak to máme. Takže i jako s pohledem na svoje vlastní děti nechci a bohužel se to úplně nedaří, aby ty děti netrávily čas u toho počítače. To znamená, že třeba zadávám i úkoly, že mají něco najít někde, co nemusí být teda na počítači, na internetu, nebo dělat něco jakoby fyzickýho, venku, doma. Aby psaly rukou hodně chceme, aby to nebylo jenom klofání do počítače, ale aby psaly rukou, no ale úplně se to nedaří, když vidím jako moje děti, který přestaly číst, protože koukaj na tablet. Takže já to, co vidím u nich, se snažím vymyslet tak, aby to jako nebylo u těch dětí, který učím, ale nejde to. Protože jsou dost často doma samy, stejně jako moje děti, vlastně můžu říct, že jsou jakoby doma samy, protože když já učím, tak oni mají sice hodiny, ale já je nevidím, co dělají. Takže ne vždycky se ucej.

Takže když jedete podle rozvrhu, tak vyučujete i nějaké esteticko-výchovné předměty?

No, ale v rámci, v rámci toho kurzu. Jakože nemám online, kde bych s nima zpívala, ale že vždycky... I podle výstupů jako, koukáme do těch výstupů, co tam třeba je, co by se nám mohlo hodit a co třeba se děje kolem. Takže když po Novým roce byl v televizi v Rudolfinu byl novoroční koncert Filharmonie, tak jsme ho tam stáhli a měly si to ty děti poslechnout a měly si vybrat třeba skladbu, která se jim líbila, ohodnotit to, okomentovat to a samozřejmě že to není jako hodnocený. Ale není to jako online hodina. Je to vlastně v tom kurzu zadaný a my

máme hudebku ve středu, takže to tam mají vždycky ve středu. A mají na to týden a vlastně kromě pár jedinců to všichni... Vlastně je to i docela bavilo, psaly že se na to dívali s rodiči, že to třeba nestihli, takže to bylo docela fajn. No a teď jsme jim tam dávali Evropskou Unii, takže hymnu Evropský unie třeba porovnání nějakých různých provedení... Ale jako těžko se to hledá, je to jako náročný. A když je OSV, tak to taky zase hledáme věci, který třeba souvisí s kalendářem. Takže teď bylo téma, že jo, byl holocaust, pak když byl Palach, tak vlastně vždycky tam dám nějaký videa, nějaký zamyšlení, takže oni třeba napíšou nějakou krátkou, nechci říct esej, jakoby to je těžký slovo, ale píšou nějaký zamyšlení a to mě hrozně baví. To musím říct, že co ty děti vlastně jsou schopný, nad čím jako přemýšlet, tak z toho mám velkou radost, možná daleko větší, než když neodevzdají spočítaný příklady z matiky.

Tak to jsou věci, který jako kopírujou ten rozvrh ve smyslu ve středu to máme, tak ve středu to tam najdou. Jo, ale není to tak, že bysme v tu středu to jako učili. Jenom se třeba stalo, že toho o tom Palachovi jsme si povídali, a to děti hodně zajímalo, takže to vlastně jsme třeba na úkor nějaký češtiny měli. To tam je, i pracovky tam mají, výtvarku tam mají, ale je to... Jako nechci říct, že to je jako výzva, ale kopíruje to zase vždycky to, co se nějakým způsobem děje. Takže když tam teďko byl ten novoroční koncert, tak jsme tam dali ve výtvarce, že můžou nakreslit hudební nástroj. A protože víme, že doma nemusí mít všechny ty potřebný materiály, tak vlastně čímkoli, jakkoli ztvárnit, stvořit, tak... A zase, je to tak, že z 25 dětí to třeba 20 odevzdá, pošle. Což mi připadá dobrý, protože ne všichni jsou výtvarně založený, a tím, že to nehodnotím. Jako napíšu jim potom, protože dávám slovní hodnocení na výchovy, tak jako to tam zmíním, ale vím, že to nejsou děti, který rádi malujou. Ale kolikrát se nám podaří dát takový téma, že i tyhle děti právě něco vytvořej. Tak je to vždycky fajn. Je to takový potěšující, že dělaj i něco jinýho, protože vím, že na to doma kolikrát není čas. Takže měly dělat snídaně, večeře, to je hrozně bavilo a rodiče mi psali, že to je skvělý, jestli bysme to tam nemohli dávat častěj. Tak to posílaly nějaký recepty vlastní, co jako by dělaly, tak... I tyhle výchovy tam jsou, ale když to udělaj, tak je to fajn, když to neudělaj, tak to neudělaj, no.

Mají děti přesný termín, do kdy mají ty úkoly odevzdat?

U těch hlavních předmětů a u těch věcí, který hodnotím, tak tam mají daný. Začínali jsme... Takhle, nejdřív jsem začínala ve dvě. To bylo naivní. Takže jsem šla na čtyři, to taky úplně nedopadlo. Takže jsem dávala třeba v šest. Ale to zase pro nás bylo s A** strašně náročný, protože jsme měly pocit, že musíme jako ohodnotit všechno a ono jako když se v šest se jim to dá, tak někteří to posílaj ještě v sedm, a my jsme pak chodily spát třeba o půlnoci. A to bylo

náročný, že jsme hledaly různé způsoby a cesty, jak to ošetřit, takže jsme různě, co jak kolegyně dělají, komu jak co sedí, a i jsme to řešily s dětma. Že jsem se ptala dětí, jak vlastně vypadá ten jejich režim dne, a podle toho, podle té většiny dětí, jsme to pak nakonec nechaly ty úkoly mezi čtvrtou a pátou, některý úkoly jsme udělaly tak, že si je hodnotí samy. Že třeba pracovní sešity, co mají z češtiny, tak ty jsou od Taktiku, a já mám vlastně výsledky, tak já to vždycky zkopíruju, a ve čtyři hodiny jim vložím tu stránku a oni si to... Mají teda za úkol okomentovat, jak se jim dařilo. Takže oni mi tam třeba napíšu: „nešlo mi cvičení pět, protože jsem,“ já nevím, „koncovky mi nešly“. Takže zase třeba polovina dětí je schopná okomentovat, ale jestli to dělaly, jak to dělaly, nevím, to v tuhle chvíli jakoby... Tím že je nemůžu kontrolovat, tak nevím, kdo si to třeba vymyslel, zbývá mi jenom jim důvěřovat. A udělali jsme si opravdu stěžejně jenom to, co chceme ohodnotit, to, co je jako... To, co se jako probírá, to, co probereme a uzavřeme, tak pak na to mají nějaký úkol, kde mají napsaný bodový hodnocení za co přesně. Takže oni vědí, že jako hodnotím třeba i tu čitelnost. Jako jeden bod za čitelnost, protože když mi to pak jako ve dvanáct v noci luštíme, prostě zvěšujeme, teď je to vzhůru nohama, my si to obracíme. Tak, to je jako náročný. Tak jsme jim vysvětlovali, že to jako musí pochopit. Že i tohle je, je to pro ně škola, je to vlastně nová věc, kterou se musej naučit vyfotit to správně, a nám že to pomůže. Protože jsme jednou vedly hodinu tak, že jsme si obě s A** otočily jako notebook obráceně a teď jsme mluvily. A ty děti jako si to otáčely a říkají: „Paní učitelko, vy to nemáte nějak dobře, vy jste vzhůru nohama.“, já jsem říkala: „Ne, to není možný!“. No tak to bylo jako dobrý, to bylo dobrý.

Vždycky je to domluvený, kterej úkol je hodnocenej, a aby oni si mohly udělat nějaký pořadí a říct si, že se nic nestane. Tohle hodnocený je a když to v tom termínu nebude, tak já jim třeba dávám jakoby dvě hodiny k tomu, pak to opravujem a kdo... Pokud se to dítě neomluví... Tak samozřejmě, může být u babičky, nevím, něco, tak to je důležitý, ty děti... Se jako učíme, aby se omlouvaly, a když napíšu: „Paní učitelko, omlouvám se, pošlu zítra.“, tak to nehodnotím. A hodnotím to až ten den, kdy to dítě napsalo, že to jako pošle. Ale no, jsou děti, který se to naučily, protože už je teďko nějaká třetí vlna nebo kolikátá, takže musím říct, že teďka je to mnohem lepší. Že když jsme řekly, že ve čtyři je pro nás snesitelný, že si třeba napíšeme ve čtyři, ale začneme hodnotit v pět. Takže ještě tam mají tu rezervu tu hodinu a v průběhu toho našeho hodnocení to třeba ještě různě doposílají a my si pak s A** v osm voláme a kdo to do těch osmi jako nepošle, tak je prostě nehodnocenej, pokud se neomluví. Ale je to jenom z těch hlavních předmětů, jako matika, čeština a když zadáváme něco z té přírodovědy a vlastivědy.

Ale ty děti vždycky vědí a vždycky na ty, na přírodovědu, vlastivědu mají vlastně celý týden a

můžou se různě doptávat, takže... Když by to měly nějak srovnaný trošku samy, tak by to měly prostě zvládnout. A vždycky to ověřuju teda, vždycky se jich ptám, vždycky jsem se jich ptala v ten pátek. Ten pátek je pro mě i takovej jako den, kdy řešíme zpětnou vazbu, co se jim nedařilo, proč jim to nešlo, jestli to prostě bylo moc na ně náročný, moc dlouhý. Takže i podle toho to upravujeme. Vlastně, pořád je to nový. Jako tady je náročný, že tady nejde udělat nějaký jako stereotyp, no. Nedá se udělat nějaký stejnej režim. Krom těch časů, že jsme se dohodly, kdy budem začínat, kdy se budeme scházet, tak to jako zůstalo, to je vlastně jakoby daný náš online rozvrh a to neměníme.

Jak je zajištěná péče o děti s překážkami v učení? Ty jsi říkala, že si A bere na ty nápravy takové ty svoje děti, kterým se věnuje i v prezenční výuce?**

Ale má to odpoledne, má to po obědě, má na každěj den myslím dvě až tři děti, anebo i děti, který se sami přihlásily, že chtěj doučování i teď při tý distanční výuce. A jsou to třeba ty děti, který to mají jako náročný doma, že s nima doma prostě nikdo nic neudělá. Takže i těm jsme to vlastně nabídly, jako tu možnost. Nebylo to... My jsme věděly, že tam holčička fakt je na to sama a je to s ní jako špatný, tak vlastně tam jsme, tam se A** nabídla jako sama, že jestli chce, tak že si jí bude brát. Takže má vlastně i děti, který nejsou v rámci jejího úvazku, bere si je navíc. A v těch hodinách tam když opravdu někdo „ujede“ nebo něco, tak si ho vezme stranou. A pak ho zase třeba navede, kam se má posunout.

To je super. To je pak výhoda, když má učitel ještě asistenta pedagoga.

Je to super. Jo, určitě je to jako velká pomoc a A** vlastně chodí s tou půlkou co má i normálně na angličtinu a tam je to taky teda velká pomoc bych řekla. Že to je znát.

Říkala jsi, že jsi se ptala i kolegů, jak distanční výuku koncipují, tak vnímala jsi nějakou podporu od kolegů nebo od vedení? Třeba i v té první vlně, kdy to bylo nové?

Jo, hlavně v první vlně, kdy byli všichni rodiče strašně chytrý nebo někteří rodiče mi radili, jak to mám jako dělat... Takže tam já jsem se snažila najet hned, jenže jsem si s tím nevěděla rady. A tady ve škole, vlastně se to ještě, se to nějak rozjíždělo, takže jsem to řešila tady s naším IT pracovníkem, co tu byl, tak to bylo jako hodně náročný. Ale ta podpora ze strany vedení je velká podpora a ze strany kolegů taky. Tak samozřejmě to všechno sdílíme. A my, co třeba, jako já mám tu I** (učitelka paralelní 5. třídy), to máme dost podobný a vlastně jsme si zakládaly i ty kurzy dost podobně. A i jsme se nasdílely tam navzájem, že máme takovýho

testovacího žáka a můžeme vlastně si i nahlížet a třeba si i vyměňujeme materiály. Což mě strašně pomáhá, protože I** je třeba zase víc na matiku, já zas prostě mám radši češtinu, takže si jakoby sdílíme i materiály, což je pro mě velká pomoc. Protože dohledávat to jako je prostě náročný.

A podpora určitě od kolegů je velká a od vedení taky. Jako nikdy to nebylo... Tam jsem řešila nějakou stížnost té jedné matky, která od začátku byla strašně chytrá, jak to máme jako dělat a jak to dělá její kamarádka a že mi pošle odkazy a to. Takže to jsem byla hodně ve stresu, že to dělám teda blbě. A je teda nepříjemný, že některý rodiče tam jsou přítomní a poslouchají tu výuku. Komentují to, tak to je pak člověk takovej... Jako kdyby měl každý den hospitaci, ale takovou tu „estébáckou“. A to je nepříjemný. Protože někdy se člověk nechá unést, taky už to nejde mluvit pořád spisovně, žejo, tak... Do toho tam mám svoje děti, na který tam občas houknu. A některý ty rodiče nejsou úplně příjemný.

Jak dlouho už učíš?

Já učím strašně dlouho. Já ani to nedokážu spočítat, jak dlouho učím. Vlastně učím od nějakých svých 18 let a je mi 47, takže... Tak jsou tam samozřejmě mezery, jako ty těhotenství a tři děti. Tady jsem šestnáct let, tady jsem vlastně stejně, jako je ta nejstarší dcera, tady jsem šestnáct let, a no, už jako učím dlouho. A pak mezitím ještě byl rok, kdy jsem musela opustit školství. Byla jsem už vyčerpaná, vyhořelá, vyšřavená, takže jsem se věnovala jinému oboru, ale to byl asi rok a půl. Pak mi to začalo chybět, tak jsem se vrátila.

Mohla bys říct nějaké pozitivum a negativum tohoto způsobu vzdělávání?

No, ono negativ se najde strašně moc. Ty se jakoby najdou, těch se najde strašně moc. Největší je to vyčerpání jakoby z toho pocitu, že člověk neví, jako jak to ještě dlouho bude takhle trvat. A pro mě je to náročný ještě s tím, že já mám ještě školou povinný děti, který musím tam do toho zapojovat, takže to já to беру jako velký negativum to koukání do tý sítě. Do těch médií. To je vlastně asi nejhorší... A to, že ty děti v poslední době už nemají ani pohyb, pokud nejsou jako nějak vedený z domova, což je někdy taky náročný, a to nechci vyčítat těm rodičům, v žádným případě. Ale tím, že nemají ani ty kroužky a nemají možnost prostě mít řízenej pohyb, tak to je velký negativum. A i u sebe to vnímám, protože taky ráda sportuju, taky mám ráda, prostě chodím na volejbal a nemůžu a vadí mi to. Tak to jsou jako takový velký negativa, že člověk neví, jak to bude dlouho trvat. A zpětná vazba je pro mě hrozně důležitá, a to taková ta hned. Ta mi strašně chybí, protože ačkoli ty děti jsou skvělý, potěší mě každý jejich, každá

jejich pozitivní věc v rámci toho online, kdy se vidíme, tak ale není to ono. Jako zpětná vazba mi chybí, chybí mi kolegové, chybí mi ty děti, tak to jsou velký negativa.

Pozitivum nevím... Jako naučila jsem se víc pracovat s počítačem asi. Vidím svoje děti vlastní, jak pracují, vidím posuny těch dětí v tom, že si, že se učí si rozvrhnout práci. U některých je to vidět. U mě to nehrozí, u mě to prostě... Já to taky neumím. Já si taky neumím zorganizovat tu práci tak, abych si to nějak ulehčila. Ale ty pozitiva, no, ještě asi jsem spolu s dětma, no, zase se dají vymýšlet nějaký "ptákoviny".

Myslíš třeba tu únikovku?

Jo, jako, je to, dají se vymyslet, dá se vymyslet spoustu věcí, který... Musí mít člověk nápad. A já už v té hlavě mám pocit, že mám strašně jako takovou výduť a prostě už ty nápady zmizly. Protože spoustu nápadů mám v rukávu, když přijdu do třídy, jo, hned, teď, tady. Ale když je člověk u toho počítače, tak to nejde najednou jakoby vymyslet něco, co by v tu chvíli zafungovalo, a bylo to úspěšný pro patnáct dětí, který seděj zamrzle, koukaj na počítač, no. Tak je to...

Ale jo, tak posouvá se člověk a třeba mě to naučilo jakoby žít s tím, co je teď. Je to pro mě strašně náročný, já potřebuju mít před sebou nějaký plán. Takže já jsem ze začátku, je to jako těžký. Já nejsem, jsem takovej plánovač trochu, i když ne všechno dokážu dodržet... A tohle je pro mě, tohle bylo pro mě náročný. Jako nevědět kdy co naplánovat, jo... Takže teďka už se dokážu zasmát tomu, že v sobotu "odjíždíme" na lyžák s dětma. Tak to bylo jako vtipný, jsem se ptala dětí, jestli už mají sbaleno, tak koukaly. Já říkám: „Takže ve čtvrtek si domluvíme seznam, jako co budeme balit...“. S V** jsme se domluvili, že uděláme tělocvik jako rozcvičku na sněhu... Ale jako, jak říkám, dají se vymýšlet jako různý ptákoviny, ale naučila jsem se, že prostě teď je to takhle, a tak já to musím takhle brát. A míň plánuju a žiju tím, co je teď, no. Ale taky se to učím, tak je to jako těžký. Ale co teda já mám, tady bych ještě, co tady se podařilo je velké kontakt s tím V** při tom tělocviku, protože to jsou ty stimuly, který mě donutí třeba přemýšlet i o nějaký další hře, i o něčem, co se dá jako udělat jako pro děti. Teď jsme chtěli pro děti udělat něco venku, jako udělat jim nějakou hru venku, nějaký kódy, něco, aby šly prostě ven, aspoň po té části Prahy. Aspoň ti místní. Ale líp by se mi to dělalo, kdyby ten člověk byl vedle mě a mohli jsme to prostě spolu jako probrat. A tak no...

Nevím, je to náročný a je to dlouhý. A je to třeba i pro mě dlouhý koukat do toho počítače, je to pro mě nepříjemný. Já pak už nemám ani chuť si číst knížku pořádně, protože mě bolejí oči, nebaví mě se koukat na nic v televizi, protože mě bolejí oči. Tak to jako je blbý. A vadí mi, že

třeba, myslím, že ty děti taky nesportujou a nečtou, protože to nejde. Nebo jde, ale je to náročný.